

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak četrtek; ako
: : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1-50 K. Naročnina
za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3-50 K, za Ameriko 4-50 K.
List in oglasi se plačujejo naprej.

Vse dopise, naročnino in oznanila :
: sprejema tiskarna J. Krajec nasl. :

Vojna velika noč.

Veliki petek. Žaloigra
je na Kalvariji končana.
Med tolpo, ljutejšo od tigra,
nedolžna žrtev je zaklana...
Strašan prizor: Ves svet se stresa,
pretrga v templju se zavesa,
nevidna moč odpira grobe...
in solnce nima več svetlobe. —

Zveličarja so sneli s križa,
ki zmagal je pekla nakane...
Vstajenja dan se mu približa
in ves častit iz groba vstane.
V nadzemskem svitu se leskeče,
ki nam, trpinom, je v bodrilo,
da iz trpljenja nam priklilo
bo cvetje nepopisne sreče. —

Oj, vzidi, vzidi sreče zarja!
Otni nas bojnega viharja,
naj skoraj dan miru posije!
Dovolj junakov zemlja krije,
dovolj je že krvi prelite.
Naj skoraj strašna vojska jenja,
naj vzide srečni dan vstajenja.
Vsi narodi sveta vstanite,
poglejte žar, ki se svetlika
nam ob vstajenju Rešenika
kot da iz raja dan prihaja.

Krvoprelitje je končano
zanj, ki nas ljubil je še v smrti,
da združil nas bi v rajskem vrti.
O, ljudstvo, v zmote zakopano,
pohiti k njemu zdaj skesano.
Vsi na pravico zdaj operti
podajmo k spravi si roke;
naj dnevi groze se zjasne!
Naj nehajo se boji vroči,
vstajenja dan naj nam napoči;
ki naj s propada roba vodi
nas k srečnejši usodi.

Fr. Gervazij.

Tretja velika noč v svetovni vojski.

Kje ste veseli velikonočni glasovi
raz cerkvenih lin? Velikonočni praznik
je tu, a vse je tiho, kakor na veliki petek!
Saj smo že praznovali dva velikonočna
praznika v tej bojni vihari. Ko smo po-
slušali slovesno zvonjenje velikega praznika,
smo za kratek čas pozabili na žalost, ki
nas obdaja. A letos, vse je tiho! Veliko-
nočni zvonovi, ali ste zgubili vsled žalosti
svoj glas? Ni vas tu, odšli ste. Vaš ljubki
glas se je spremenil v votlo topovsko gro-
menje na braniku domovine. Ta glas naj
bi oznanjal veseli velikonočni praznik.

Tretja velika noč v svetovni vojski!
Tretji velikonočni praznik v tretjem bojnem
letu! Ah, nekaj strašnega, nekaj groznega
je v vsaki vojski. A kaj naj porečemo
o tem strašnem, svetovnem požaru, ki
vedno dalje žge in uničuje. O, da bi vsaj
smeli prisluškovati ubranim glasovom ve-
likonočnih zvonov, katere smo še poslušali
lansko leto. Saj niso imeli ti zvonovi
nobenkoli v letu tako veselega, tako nad-
naravnega glasu, kakor ravno o veliki
noči. Kako se veseli Cerkev, stotisočkrat
moli in poje: „To je dan, ki ga je naredil
Gospod, radujmo in veselimo se v njem.“
Neštevilna aleluja preveva spomladanski
zrak. Čemu se pa Cerkev tako zelo veseli?
Vstal je njen Gospod, njen ustanovitelj, v
blestečem se zmagovalstvu iz temnega groba.
Kmalu, kmalu bi se razrušila ta mogočna
stavba katoliške vere, ko bi njen stavitelj
strohnul v grobu. Zato je obstoj Cerkve
najboljši dokaz za Kristusovo vstajenje.

Velika noč pomeni življenje in vsta-
jenje za nadnaravno življenje, za deželo
milosti. Kakor povsod, tako je tudi tu na-
rava jasna, očitna podoba nadnaravnega.
Kamorkoli se zdaj ozreš v čudovitem božjem
stvarstvu, povsod novo življenje, vse brsti,
kalí, zelení in cvete! Vsaka bilka na zeleni
trati ti kliče na svoj način: Vstajenje, vstal je!

V sredi te smehljajoče se spomladanske
krasote stoji človek, najkrasnejša podoba
vsega vidnega stvarstva, namenjen za večno,
nadnaravno življenje. In kaj kliče temu
bitju velikonočni zvon, velikonočna pesem?
Tolažbepolno resnico: Vstajenje, vstajenje!
Vstajenje iz temnega groba greha kot pred-
pogoj za večno vstajenje.

O veliki noči praznuje tudi narava
veselo vstajenje. Novo življenje in sveže ka-
lenje prešinja zbudjeni svet. Čistejše, modrejše
nebo se smehlja nad ozelenelo zemljo.

Novo življenje prešinja narode od za-
četka krvave igre po širni Avstriji. Bolečina
rodi višje sile. Iz stare, katoliške Avstrije
še vedno živi stara avstrijska misel. Naši
sovražniki so upali na razpad in doživeli so
ravno nasprotno. Omamljeni še stojimo pod
vplivom dogodkov, ki stopajo širnim korakom
po svetu. Naše oko je še vedno motno. Kakor
hitro se bodo umirili silni valovi, ko bomo
zopet z jasnim pogledom gledali naprej in
nazaj, potem bomo razumeli besede: Z zdru-
ženimi močmi se lahko vse doseže.

Velika noč pomeni vstajenje, pomeni
novo življenje, velika noč je torej praznik
premagovanja in zmage.

Velika noč 1917. Kje so naši so-
vražniki? Vsi so onemogli. Nikamor ne
morejo. Naše bojne čete stojé, kakor trdna
skala v bojnih vrstah.

Iz groba zime vstaja prelestna pomlad.
Iz groba smrti vstaja Odrešenik v nepopisni
krasoti. Iz groba stotisočih avstrijskih ju-
nakov pa mora vstati pomlajena Avstrija.
O, grobovi junakov, kako krasni se nam
zdí o velikonočnem prazniku!

Jasen blesk visokosti in zmage se
sveti nad temi grobovi. Ti, ki v njih spé,
so hodili po junaški poti Odrešenika. Žrtvo-
vali so svoje življenje za domovino, za
svoje prijatelje, za-nje so umirali. Ne smemo
misliti, da jim življenje ni bilo drago. O,
kakšne nade so stavili v svoje življenje.
Saj so živeli v spomladi življenja. Njih
kri je bila mladeniška in čista. In vendar
so življenje veseli darovali, blaženo umrli
v veri na Vstalega. On jim je bil zadnje,
edino, pa tudi nenadomestljivo veselje. In

tako je še vedno. Zdi se nam, kakor, da
bi to veselje še vedno stalo nad temi grobovi.
Nekaj velikega, nekaj svetega je bila njihova
smrt, in svet je tudi njih grob.

Mi pa, ki v duhu iščemo te grobove,
smo žalostni in potrti? Veselo oznanilo
nam doni iz groba: Le še malo časa, in jaz
vas hočem zopet videti, in vaše srce se mora
veseliti, tega veselja ne sme nihče vzeti!

Radujmo se vendar te krasote in slave,
ki danes prešinja te grobove! Veselimo se
onih, ki so kot zmagovalno ovenčani odšli
v domovino miru! Le malo časa so se
trudili in delali in zdaj so našli veliko
tolažbo. Iz velikega trpljenja prihajajo
v. blaženo, večno veselje.

O, da bi vsaj žarek tega velikonoč-
nega veselja prisijalo v naše revno srce!
Še vedno je v nas toliko malosrčnosti,
toliko obupnosti tako malo verskega za-
upanja v našega Gospoda. O, da bi vsaj
nam vstali Izveličar vero utrdil, da bi nas
ta vera poživila in bi se vrnili z zmago-
slavnim oznanilom v srcu:

Zveličar je od smrti vstal
grob tudi nas ne bo končal.
Aleluja, aleluja.

Milostipolno Velikonoč

želim vsem cenjenim našim naročnikom
in sotrudnikom, vsem dragim prijateljem
in znancem. Tretja vojna Velika noč! Dal
Bog, da zadnja vojna! Prosimo, potrudite
se še sedaj v praznikih s prav živahno
agitacijo za naš list. Mislili smo plačnikom-
zamučnikom že danes ustaviti list, pa ne
storimo tega, češ: ravno za pirhe smo list
ustavili! S prihodnjo številko pa ustavimo
list brez ozira vsem onim, ki ga še niso
vsaj za leto 1916 plačali. Porabite še
tedaj položnice in vpošljite takoj vsaj za-
ostalo naročnino. — Dolenjci! Bolj kakor
prej kedaj, bode po vojski govorilo časo-
pisje. Zato pa glejte, da bodo letošnji ve-
likonočni prazniki tudi za naše „Dolenjske
Novice“ praznik veselega vstajenja k no-
vemu, boljšemu 33 letnemu življenju.

Uredništvo in upravnništvo.

LISTEK.

Kaplanske zgodbe.

2. Zgodba o šlapkah z lepimi kapicami.

Kaj so tople šlapke, so pozimi že
skusile marsikatero ozebljeno nogo. Skusile
so to tudi noge organista Naceta.

Organist Nace ni navaden človek,
kakor so drugi smrtniki. Če bi se natanko
preiskovalo in bi se našli akti, bi bil ple-
menitaškega rodu; ker pa se ni preiskovalo
in se akti niso našli, zato nismo dolžni
tega verjeti. Tudi grb bi imel, če bi bil
plemenitaškega rodu in sicer grb: otrok
stiska kamen, grdo se drži in od kamena
kapljajo rdeče solze in imenoval bi se:
Nace od Stiskanega kamena. Pa pustimo
srednjeveške sijajnosti. Da je nenavaden
človek, je Nace dokazal pred očmi seda-
njosti v svetovni vojski. Ne bomo govorili
o bronastih in srebrnih in zlatih svetinjah
in križcih, ki jih Nace ni zaslužil, ampak
samo to povemo: ko se je Nace en mesec
držal za voz, ki so z njim vozili premog s

kolodvora v Judovskem gradu, so spoznali
višji, da bo bolj zaslužno branil domovino
pri politiranem klavirju, kot pri nerodnem
vozu in so ga poslali domov. Posebna
njegova zasluga je še, da mu je med tem,
ko je ščitil s svojo zastavno postavo ožjo
in širšo svojo domovino, ozebel palec na
desni nogi, da je zdaj med drugimi prsti
v desnem čevlju, kot bi bil mrlič med živimi
brati v tesni sobi.

Kdo, ki piše s tinto in ne s srčno
krvjo, naj opiše vse veselje, ki je zavla-
dalo v tistem organistovem stanovanju, ko
se je vrnil. Vesela žena, veseli otroci,
vesele pevke, vesel tisti, ki je prej pri-
tiskal meh in ni zdaj ob nedeljah cel
mesec imel nič dela. Z eno besedo, vse je
bilo veselo. Žena je zaklala nadebudnega,
mladega petelinčka; otroci so bolj nagajali
kot prej, samo, da bi slišali očetov glas,
ki jih svari in ga toliko časa niso slišali;
pritiskelec meha se je včasih od radosti
tako zamislil, da je pozabil na pihalnik
in ga ni pritisnil in so orglje žalostno
zajamrale; vesel pa je bil tudi Nace sam
in je dal na znanje celi fari s tem, da je
včasih čisto drugo pesem zaorgljal, kot so
jo imeli peti.

Posebno pa so se hotele skazati peyke.
Kako naj pokažejo svojo radost? In iz-
mislila si jo je ena, tista, ki je napisala
med tem, ko ni bilo pevovodje doma in so
se same urile, na organistove note uganko:

Kdo je to? —

Tiplje, tiplje po samih kosteh,
zadaj diše naduha,
v staro omaro puha,
z viška vsiplje grom po ljudeh.

Izmislila si jo je in izmislila si jo
je dobro: „Zmrznjen palec ima na desni
nogi. Pesmi preklada na note, tako, da
se jih ne da samo brati, ampak tudi peti
in kakor sam pravi, ga pohvalijo tisti, ki
so na to učeni. Kadar pesmi meče na
glasove, pa tudi z nogo pritiska na tiste
repke, ki visijo na rmeni žici od klavirja,
da lažje pravi glas vjame. Kako pa naj
revež pritiska tiste repke pri klavirju, če
ne bo imel palca na gorkem in kako naj
bodo njegove pesmi dobre, če ni palec na
gorkem, da bi s korajžo pritiskal na tiste
repke? Naredimo mu šlapke, gorke šlapke!“

Ker je bil sklep podprt z modrimi
razlogi in vreden, da se izpelje, je ob-
veljal: začele so se delati šlapke. Žena je

dala od svojega klobuka, ki ga je nosila
še takrat, ko je bil Nace nadebuden mla-
denič, temelj za podplate; stare hlače, ki
so v mirnih časih že uživale zasluženi
pokoj in zraven tudi nehvaležno pozab-
ljenje, so dale površino; mehka flanela je
prispevala za notranjo opravo in za okras
je prišla kapica iz baržuna, ki je imel vse
barve, še več kot pestra mavrica in vendar
nisi mogel reči o njem, da ima to, ali ono
barvo: od katere strani si gapogledal je
imel drugo barvo: bil je od leve rdeč, od
desne moder, od spredaj rmen, od zadaj
zelen — nekaj čudnega je bilo na teh
kapicah na Nacetovih šlapkah.

In ko so bili ti copatki dodelani in
jih je organist Nace videl in zvedel, da
jih bo nosila njegova noga, jih je bil tako
vesel, da je kaplanu na uho povedal:
„Nekaj novega imam; pogledajte!“ Kaplan
je pogledal in je rekel, da so šlapke višek
ročnega dela, da zaslužijo, da bi se raz-
postavile kje v Novem mestu v izložbo.
In pri tej priliki je rekel organist Nace
s slovesnim, počasnim glasom svoji ženi:
„Mici, lepe šlapke so. Jutri mi imaš vse
poribati, potem jih bom pa obul.“

(Dalje sledi.)

Zatiranje trtne plesnobe z natrijevim thiosulfatom ali saloidinom.

Radi vojnega položaja primanjkuje žvepla, zoper trtno plesnobo ali oidij. Ta bolezen pa v naših južnih deželah zlasti v zadnjih letih jako opasno nastopa in se je tedaj bati, da nam letos zopet uniči veliki del pridelka. Zato je potrebno, da se poprimemo izkušanih nadomestnih sredstev zoper trtno plesnobo.

Tako sredstvo je pred vsem natrijev thiosulfat ali saloidin.

Podpisani si je tekom zadnjih let prizadeval, da to sredstvo izkusi in zato o njegovi vrednosti lahko poroča.

Natrijev thiosulfat je umazanobela sol, ki se v vodi hitro topi. Fotografiji jo poznajo pod imenom fiksirna sol, barvarji pa kot antiklor.

To sredstvo je proti plesnobi priporočal prvi že pred kakimi 15 leti dr. H. Kaserer, bivši profesor višje vinarske šole v Klosterneuburgu, sedaj profesor na dunajski tehniki, in sicer zlasti za to, ker to sredstvo omogočuje skupno zatiranje peronospor in oidij.

Podpisani je že takrat to sredstvo preskušal, prišel pa ni do pravega zaključka, ker je v teh letih pri nas plesnoba le malo nastopala.

Pozneje se je na thiosulfat pozabilo, zlasti ker se je v bakrenem ali galičnem žveplu dobilo izvrstno sredstvo proti plesnobi in peronospori.

Do tega, da je natrijev thiosulfat v novič preskusil, je privedla podpisanega izkušnja, da je v hladnem in vlažnem poletju 1915 žveplo proti oidiju slabo učinkovalo. Zato je bilo treba dobiti nadomestilo, ki bi lahko tudi v hladnem in oblačnem vremenu plesnobo uničilo.

Kot tako sredstvo se je natrijev thiosulfat izvrstno obnesel zlasti pri poskušnji v vinogradu grmske deželne kmetijske šole v Trški gori leta 1916.

Tam se je za poskušnjo škropilo z njo oddelek, zasajen s portugalko, katera sorta je proti plesnobi jako občutljiva.

Kjer se je škropilo trte z natrijevim thiosulfatom, tam je ostalo grozdje zdravo, kjer se je pa samo žveplalo, bilo je od plesnobe močno napadeno.

Na podlagi teh izkušenj podpisani tedaj nazor dr. Kasererja, da thiosulfat proti plesnobi dobro učinkuje, lahko potrdi in priporoča vinogradnikom, da se tega sredstva letos splošno primejo.

Kranjska kmetijska družba si je na priporočilo podpisanega nabavila dva vagona tega sredstva že v prošli jeseni.

Vsled poročila podpisanega o uspehih s tem sredstvom je pa c. kr. kmetijsko ministrstvo pokupilo ves thiosulfat v Avstriji in sicer zlasti s tem namenom, da se ga ne polasté spekulanti-dražitelji. Oddaja ga potom kmetijskih organizacij.

Da se sredstvo obvaruje pred ponarejanjem, se mu je dalo ime „saloidin“ (beri salojidin).

Saloidin se rabi na ta način, da se ga pri vsakem škropljenju pridene pol kilograma na 100 litrov galične škropilne tekočine, ki jo rabimo zoper palež ali peronosporo.

Pri tem moramo ravnati natančno po sledečem navodilu:

Najprvo si pripravino škropilno zmes proti peronospori, bodisi samo iz galice in apna (bordósko zmes), ali iz galice, galuna in apna (Martinijevo zmes), ali pa iz galice, žvepleno-kisle gline, oziroma bodolitata in apna (vojno zmes).

Pri tem moramo pa vzeti toliko apna, da v pripravljeno zmes pomočen bel fenoltaleinov papir močno pordeči.

Še-le potem smemo pridejati thiosulfata ali saloidina in sicer pol kilogr. na sto litrov zmesi. Pridene se ga sicer lahko več ($\frac{3}{4}$ do 1 kg), a potrebno to ni.

Saloidin se strese v kak košek, ki se drži nad posodo s škropilno zmesjo in se nanj zmes s pomočjo korca ali šešlje naliva. Tako se sol hitro raztopi. Potem se vso zmes dobro premeša in še enkrat s fenoltaleinovim papirjem preskusi. Če papir vsaj nekoliko pordeči, se gre lahko škropiti.

Kdor bi naredil narobe in bi primešal škropilni zmesi saloidin pred apnom, ta bi vse pokvaril. Saloidin se v kisli galični raztopini namreč razkroji in potem ne učinkuje.

Treba je toraj natančno delati, kajti za saloidinom se tekočini brez škode apna ne sme več pridejati, kislota tekočina pa, kakor znano, trte opali.

S tako pripravljeno tekočino je treba trte vsaj trikrat na leto dobro poškopiti.

Samo ob sebi umevno je treba, da zlasti grozdje temeljito poškopimo, sicer ne moremo pričakovati pravega uspeha.

Posebno je pri drugem in tretjem škropljenju na to dobro paziti, ker je takrat grozdje že med listi skrito.

Najbolje naredimo, da poškopimo trte najprvo kot po navadi, potem pa gremo še enkrat skozi vinograd in škropimo samo po grozdju.

Pri tem nam posebno dobro služi priprava (hipna zatvornica), ki omogočuje, da z enim prstom (palcem) škropilno cev lahko odpiramo in zapiramo. Take škropilne nastavke se lahko dobi pri izdelovalcu škropilnice „Avstrija“, F. Nechvile na Dunaju.

Ako imamo tak nastavek, škropilnico samo dobro napumpamo, nakar imamo eno roko prosto, s katero lahko listje razgrnemo, da pridemo do grozdja.

Tako grozdje ne samo lahko temeljito poškopimo, temveč tudi škropilni curek lahko vsak hip poljubno ustavimo in ne potratimo po nepotrebnem škropilne zmesi. Poraba natrijevega thiosulfata omogočuje skupno zatiranje peronospor (paleža) in oidij (plesnobe), ker se škropi proti obema hkrati. Thiosulfat ima pa pred žveplom

tudi še to prednost, da učinkuje tudi v hladnem in oblačnem vremenu, česar pri žveplu ni.

Kdor ima še žveplo na razpolago, temu svetujem, naj ga porabi pri prvem žveplanju, ki se naj vrši takoj, ko se dobro pokaže trtni zarod. Pozneje pa naj vsaj trikrat trte poškopri in pri tem vselej škropilni zmesi primeša saloidina.

Za oral vinograda se rabi pri trikratnem škropljenju kakih 8 kg saloidina. Vinarski nadzornik Skaliký.

Hranilnica in posojilnica v Kandiji

je imela dne 26. marca svoj XX. občni zbor. Načelnik kanonik Žlogar omenja, da se hranilnica lepo razvija tudi v vojnih letih. Iz računov je razvidno, da naše ljudstvo vedno bolj umeva socialni pomen zadružne organizacije. Vesel pojav je, ker so zadružniki vrnili znatne vsote posojil in še več vložili, da jim denar mrtev ne leži. Ker je veliko beguncev v našem okraju, je naša hranilnica priskočila na pomoč pri aprovizaciji s tem, da financira nakup živil velike občine Šmihel-Stopiče, deloma tudi Prečine. Druge občine našega sodnega okraja se dozdej še niso zglasile. — V sedanjem poslovnem letu smo zgubili odbornika Jurija Koširja, posestnika prej na Brodu, na zadnje pa na Drski, kateremu ohrani hranilnica hvaležen spomin. Nato pojasni posamne račune in pozove profesorja dr. Ažmana, da poroča v imenu nadzorstva. Dr. Ažman omenja, da je nadzorstvo v raznih sejah pregledovalo knjige ter se prepričalo o uzmernem poslovanju, zato predlaga absolutorij za načelnstvo. — Ko se izvrše volitve, načelnik zahvali vse navzoče zadružnike, proseč jih, naj vsak v svojem krogu deluje na procvit našega zavoda in želeč, da bi prihodnjč že zborovali v miru, zaključil občni zbor.

V načelnstvo sta bila voljena dosedanja odbornika: Ivan Znanc, podžupan v Šmihelu in Franc Kastelic, posestnik iz St. Jošta. V nadzorstvo pa sta izvoljena: Urban Horvat, knjigar v Novem mestu in Anton Globelnik, posestnik v Bršljinu; za namestnika: Janez Burger, posest. v Šmihelu in Alojzij Drenik, posestnik v Bršljinu.

Iz poročila in računov povzamemo sledeče podatke: Omenjamo, da ima ta druga koncem 1916. leta 2235 članov in sicer s 523 razdeljenimi deleži v znesku 18.180 K 60 h, z enkratnim deležem v vsoti 4222 K. Prometa je bilo v prejemkih 1.853.479 K 93 h, v izdatkih 1.873.379 K 39 h, toraj v skup 3.726.859 kron 32 h. Hranilnih vlog se je 1670 krat dobilo 1.096.902 K 90 h, a dvignilo 1185 krat 417.965 kron 31 h, ostalo koncem leta 2.346.940 K 13 h. Kapitalizovanih obresti 80.130 K 23 h. Tedaj stanje koncem leta 2.427.070 K 36 h. Naloženo je na 2326 knjižicah s povprečno vrednostjo 1043 K 45 h. Novih se je izdalo 428, vničilo pa 112. — Posojil se je izplačalo 57.165 K, vrnilo pa 357.280 K 21 h. Stanje koncem leta 686.002 K 42 h.

Dopisi.

Iz Leskovca. Dva brata padla v vojski. Martin Zorič iz Ivandola pri Leskovcu, rojen 2. novembra 1874, padel v Tirolah 19. februarja 1917. Žena umrla nekje na Nemškem, ostali so trije otroci, ki so še na Nemškem. — Alojz Zorič, rojen 17. februarja 1891, padel v Galiciji leta 1915. Dosedaj vemo za 40 mož in fantov iz fare, ki so dali življenje za domovino. Pogrešamo jih mnogo, od katerih ni znano, kje so, ali še žive, posebno veliko je vjetih, zlasti na Ruskem.

Iz Adlešič, 29. marca. Pred kratkim sem sporočil v „Dolenjske Novice“, da je umrl naš cerkovnik ali mežnar, star čez 82 let. 2. t. m. pa je umrl Miha Adlešič iz Adlešič h. št. 20, star čez 75 let, ki je bil cerkven ključar pri naši župni cerkvi čez 25 let. Ker je naš drugi ključar v vojski že par let, smo zdaj pri nas tudi brez ključarjev, kakor smo brez učitelja, brez mežnarja in brez organista. Ene nam je vzela vojska, druge smrt. Sploh so pri nas letošnjo zimo močno mrli stari ljudje, posebno moški, kakor tudi po drugih farah, kakor se sliši. Po novem letu imamo štiri krste, a devet mrličev, med temi šest mož od 67 do 84 let. 14. t. m. umrla je najstarejša oseba naše župnije, Matija Jankovič, užitkar na Bednju h. št. 7, ki je čakal par mesecev čez 84 let. Minuli teden, v sredo, četrtek in soboto je zapalo zopet obilo snega, vsaj je snežilo kakor v najhujši zimi. Pal je večinoma še na stari sneg, ki leži že od 18. jan. in katerega smo imeli letošnjo zimo v Beli Krajini tako izredno veliko. Strni, katere nam ni uničil prvi sneg, nam bo uničil gotovo drugi. Delati ljudje ne morejo skoraj nič, le po vinogradih so nekateri rezali, katerih je pa malo, nekateri kar v snegu in blatu. Za krmo je ljudem izredno hudo, a zima se ne gane in ne poneha. Ni čudno, če vse toži in obupuje. — Na „Dolenjske Novice“ se je naročilo letos 10 novih naročnikov, tako da jih imamo v naši župnji čez 30, v Moh. družbo pa tudi 9 novih in imamo letos 80 udov.

(Opomba uredništva: Da, prav hvaležni smo Vam, preč. gospod župnik, za nove naročnike. Ko bi vse belokranjske župnije v primeri z Vašo malo duhovnijo naročevale tako pridno „Dol. Novice“, bi nam ne bilo treba toliko tožiti. — Še eno tako vrlo sovrstnico imate; to je mala župnija Preloka, ki ima tudi dokaj naročnikov. Toraj hvala in čast dobrim Adlešičanom in Preločanom! Hvala pa tudi vsem drugim vrlim Belokranjcem, ki podpirajo naš star domoljubni in prepotrebni dolenjski list. Priporočujemo se prav tople še za nadaljno naklonjenost. Vsem duhovnikom na Dolenjskem naj bode posnemovalni vzgled Adlešiška župnija — povsod 30 naročnikov — pa smo na konju!)

Iz Bele cerkve. Dragi časopis „Dol. Novice“, ki obiskuješ naše hrabre junake v tirolskem hribovju. Po tebi pošiljamo našim junakom, bratom in znancem pristrčne po-

Mariji Sedemžalosti.

O vos omnes, qui transit per viam attendite et videte...

I.

Poznali niste starčka Simeona, ki je pritisnil Dete na srce tam v svetem tempelju jeruzalemskem, kjer so rodile mnoge se solze.

Prečudne zgodbe pravil je Mariji, da mnogim v padec bo njen božji Sin, da srce materinsko bo prebodel krvavi meč — meč bridkih bolečin.

Marija je umela Simeona, umela vse je čudne zgodbe te, prebodel prvič meč je njeno dušo, obliče pa zalile so solze.

II.

„Le vstani, vzemi Dete, svojo mater!“ sam angelj v sanjah Jožetu veli, „Herod zdaj misli Dete umoriti, le beži zdaj — pomoči druge ni!“

Družina zapustila je domovje, v Egipt odšla je žalostnih oči, v neznane dalje, v kraje ji neznane in vžila mnogo, mnogo mračnih dni.

In kaj je pretrpela vse za Njega, ki svetla luč bil njenih je oči, o tem molčijo svete knjige naše, o tem Marija sama nam molči.

III.

Slovesnosti so v tempelju končane... Sin božji dvanajstletni v njem sedi, sedi tam sam pred zborom učencikov, sedi, poslušaj jih in govori...

Vsi čudijo svetosti se njegovi, se čudijo, odkod ta učenost, odkod v pomladi rosn, v dōbi nežni izvira že dovršena modrost.

Domov gredé pa išče ga Marija povsod ga išče žalostnih oči, povrne se s potrtnim srcem v tempelj, kjer najde ga čez dolge dneve dni.

IV.

Po tesnih ulicah jeruzalemskih Sin božji stopa s kronano glavo, on stopa sam in križ na rami nese, krvav že ves in zmučen že tako.

Zanim se zbira ljudstvo v gostih trumah, vojaki, starci, možki in žené, vojaki ne, — a drugi se solzijo, da on nedolžen je, to vsakdo dobro vé.

Glej, v prvih vrstah tam njegovo mater, ki zvesto spremlja ga do vrh goré, ah, kdo občutil bi te njene rane, ah, kdo spoznal bi njeno to srečje!

zdrave in iskrena velikonočna voščila. Oh, kako željno pričakujemo skorajšnjega miru. Velikonoč je, a v naših srcih ni veselja, ker ni doma naših vojakov. Ločeni smo pa le telesno, kajti v duhu smo pa vedno pri njih in prosimo Boga, da bi jih privedel kmalu zopet zdrave v prelube domače kraje. Daj Bog, da bi saj prihodnjo alelujo peli skupaj! Še enkrat pošljamo velikonočne pozdrave vsem dolenskim fantom-vojnikom v imenu vseh deklet iz naše župnije: Terezija Črvan in Alojzija Bobič.

Spomin na vojne zvonove.

VI.

Mestna župnija Novo mesto. Pri nas se je vršilo snemanje zvonov, dne 14. marca. Kapiteljska cerkev je oddala tri zvonove s težo 480 kg, 215 kg in 241. Skupaj 937 kg. Zvonove so morali razbiti ter so jih v kosih metali iz zvonika. Najmanjši zvonček izmed oddanih zvonov imel je pač prežalostno ulogo: zvonil je le samo zadnjo uro. Ko se je njegov mili in tužni glas razlegal po mestu, se je takoj vedelo, da se je zopet preselil vbogi zemljan iz mesta v večnost. Marsikateri očenaš je on izvalil za umrle. A moral je tudi on s svojimi bratci, ker so bili pač vsi še dovolj mladi in krepki, v bojni ogenj, da bode tam nadaljeval svoj tužni psalm. Na stotero dušam je odzvonil zadnjo uro, marsikateremu umirajočemu je odganjal napade hudobnega duha ter ga spremljal pred pravičnega Sodnika, sedaj pa naj odganja zlobne napade sovražnika naše slavne Avstrije. — Frančiškanska cerkev je poslala v vojne namene tri zvonove. V stolpu te cerkve so viseli štirje zvonovi. Zvonovi niso bili stari. Po dovršitvi cerkvenega prečelja leta 1866. je naročil tedanji predstojnik P. Rafael Klemenčič nove zvonove. Pripeljani so bili, kakor piše kronika, 2. maja 1868. leta. Zvonovi so tehtali 20 centov in 71 funtov. Denar se ni nabiral, ampak ravno isto leto se je poravnal neki star dolg in ta denar je dal samostan za zvonove. Vsi so imeli enak napis, samo: Opus Alberti Samassa. Labaci 1868. Vsak zvon je imel še sliko in sicer: najmanjši sv. Jožefa, drugi sv. Lenarta, tretji svetega Frančiška, največji Brezmadežne Device. Prejšnje zvonove so dali zvonarju proti računu eden cent po 75 gld. Novi zvonovi so takrat veljali približno 1600 gld. Teža treh zvonov, kateri so se sedaj vzeli, je: 57 kg, 340 kg in 572 kg. Glas zvonov ni nič kaj prijal. Sedaj visi v zvoniku še eden, to je drugi zvon sv. Lenarta in se razlega sedaj samo njegov žalosten glas po mestu.

Priporočujemo se za točne nadaljne dopise in podatke od drugih župnij, da bode statistika popolna.

Poletni čas se prične v ponedeljek 16. aprila, takrat pomaknite uro za eno uro naprej; preneha pa v ponedeljek 17. septembra in tedaj pa pomaknite uro zopet za eno uro nazaj.

Domače in tuje novice.

Konferenca Sod. ss. Cor. Jesu za novo-meško dekanijo se vrši v Šmihelu v sredo, dne 11. aprila ob polu 11. uri dopoldne. Gospodje, ki se nameravajo udeležiti, naj takoj sporoče župnemu uradu v Šmihelu.

Na belo nedeljo 15. aprila bo posvečevanje nove cerkve v Mirni peči in birmovanje. Prevzvišeni knezoškof pridejo že v soboto dopoldne z vlakom.

Cerkveno. Duhovne vaje za gimnazijce je vodil v tukajšnji frančiškanski cerkvi preč. g. P. Florijan Ramšak iz družbe Jezusove. Upamo, da bodo ostale njegove goreče in duhovite besede v trajnem spominu v mladih dijaških srcih. — V kapiteljski cerkvi pa je imel nemške konference preč. g. P. Jos. Metzger tudi iz družbe Jezusove iz Ljubljane. Njegovi temeljiti govori o trpljenju Kristusovem so globoko uplivali na poslušalce in bodo gotovo rodili obilen sad.

Po smrti odlikovan g. profesor Maks Sever, slovenski častnik-junak, nadporočnik 78. pp. Dobil je red železne krone 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči.

Novomeščan — odlikovan. G. praporščak Ivan Cesar je prejel srebrno kolajno, ker je s svojim oddelkom zasačil italijansko vojno stražo ter ujel dvanajst mož. Čestitamo mlademu junaku!

Imenovanje. Okrajni šolski svet v Novem mestu je imenoval namesto vojnim kuratom vpoklicanega učitelja P. Engelberta Klasinc za suplenta na deški ljudski šoli v Novem mestu P. Benjamina Petriča.

Za društvo invalidov je daroval kot redni član polkovnik, preblag. gosp. Anton Pöll pl. Föhrenau v Novem mestu 5 K. Bog plačaj in vzbudi mnogo naslednikov!

Mestna hranilnica v Novem mestu. V mesecu marcu 1917 je 210 strank vložilo 158.169 K 60 h; 221 strank vzdignilo 94.477 K 66 h; torej več vložilo 63.691 K 94 h; eni stranki se je izplačalo hipoteknih posojil 380 K; stanje vlog 4.809.475 K 46 h; denarni promet 482.810 kron 5 h. Vseh strank bilo je 744.

Meso se oddaja v Novem mestu za h. števil. od 1 do 110 pri g. Mežnaršiču in za hišne številke od 111 nadalje pri g. Fabjanu. Kakšne morebitne želje gledé sprememb te odredbe se ne bodo upoštevale. Vsaka številka naj se drži tega reda.

Veselo Velikonoč želi vsem Dolencem in Dolenkam — poročnik Jože Barle, Feldpost 632.

Umrla je v Novem mestu gospa Frančiška Schmidt roj. Rinki, soproga c. kr. sod. sluge v p., dne 4. aprila, v starosti 67 let. Pogreb bo v petek, 6. aprila ob 4. uri popoldne. Naj počiva v miru! Prizadeti rodbini naše sožalje.

Promocija. Dne 29. sušca se je slovesno izvršila na Dunaju promocija č. g. Gregorja Žerjav in duhovnika djakovske škofije, č. g. Josipa Ivančič, doktorjem bogoslovja. Bog blagoslovi njuno delovanje!

Krompir. Podpisano mestno županstvo hoče si zasigurati za preskrbo svojega prebivalstva potrebno množino krompirja iz letine 1917 in bode v to svrhu vže sedaj sklepalo kupne pogodbe z posameznimi pridelovalci. Kdor bi toraj hotel prodati krompir iz letine 1917, naj se izvoli zglasiti pri mestnem uradu med uradnimi urami do 30. aprila 1917. — Mestno županstvo Rudolfovo, dne 2. aprila 1917.

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico reg. zadruga z neomejeno zavezo imela je v mesecu marcu denarnega prometa 152.183 kron 52 h. Vložilo je 90 strank 47.185 kron 3 h, a dvignilo 95 strank 29.507 K 20 h. Posodilo se je trem strankam 4000 K.

Za vojaške domove na fronti ob Soči so darovali farani v Šmihelu pri Novem mestu na praznik Marijinega Oznanenja 25. marca: Pri fari: zjutraj 15 K 72 h; ob 10. uri 15 K 55 h; popoldne 44 kron 55 h; v Smolenji vasi 16 K 63 h; nekdo 10 K, skupaj 102 K 45 h. Bog plačaj!

Predavanje. Vizobraževalnem društvu v Št. Petru je predaval na cvetno nedeljo popoldne g. Banič o sadjereji. Istočasno je imelo društvo svoj občni zbor, pri katerem se je izvolil dosednji odbor.

Slovenski skladatelj Fran Gerbič, ravnatelj šole Glasbene Matice, je umrl v Ljubljani v četrtek, 29. marca, po kratki bolezn, v 77. letu svoje dobe. Slovesni pogreb je bil v petek, 30. marca v Ljubljani k Sv. Križu. Bodi mu ohranjen med Slovenci trajen spomin!

Iskrene pozdrave pošljamo iz koroške fronte vsem Slovincem, fantom in dekletom, posebno pa bralcem „Dolenjskih Novic“. Obenem voščimo vesele velikonočne praznike: Franc Šiško, Raka; Magajna Maks iz Vremske doline; Jožef Skubic, Št. Jernej; Alojz Vidmar, Sadinja vas; Martin Dolinšek, Wirovitica; Struna Jož., Grintovec; Andrej Hvalica, Goriška okolica; Janez Smolič, Velika Loka; Janez Strah, Velika Loka; Anton Leustik, Male Lašče.

Vojni pregled.

Zaradi pomanjkanja prostora in ker se na vojnem polju nikjer ni kaj važnejšega prigodilo, poročamo o vojni prihodnjic kaj več. Čutiti pa je tudi, da žele na vseh bojiščih obhajati velikonočne praznike kolikor le mogoče v miru.

Gospodarstvo.

Velika napaka pri našem semenskem krompirju! Pri nas se rado zgodi, da začne krompir že v kleti poganjati dolge kali, ki jih moramo pred saditvijo potrgati. Zgodi se to proti koncu zime in v začetku spomladi, ko postaja po kletih zopet topleje in se začne v krompirju nanovo vzbujati življenje. To zgodnje poganjanje kali je kvarno za krompir, ker izgubi na ta način najbolj močne oči in tudi veliko živeža, namenjenega za mlado rastlino. Semenski krompir moramo zaradi tega varovati pred kaljenjem v kletih, v kar je treba, da ga

imamo proti spomladi dosti na hladnem in da ga po potrebi iz kupov razgrnemo, da se nam v kupih ne greje.

Kaj velja o saditvi krompirjevih sajenk? Letos se je priporočala tudi saditev krompirja s pomočjo sadik ali sajenk. V tem slučaju se spravi krompir najbolje razgrnjen po lesah na svetel in dosti tople prostor, da začne poganjati kali. Ko se začno te kali razvijati in zeleneti, se krompir razreže, tako, da se vsak poganek posebej posadi: Ta način je pripraven le za vrtove in vrtnarje, ki so takemu ravnanju vajeni, ker je treba pri tem delu velike pazljivosti. Za saditev po njivah pa ta način ne velja.

In kaj je z Gülichovim načinom saditve? Tudi ta način se je spravi zopet na dan, da bi se bolj varčevalo s semenom. Pri tem načinu se sadi cel krompir daleč narazen, navadno po eden meter na vse strani. Pri tem se ozeleneli krompir osuje in to delo večkrat ponovi, tako, da stoji nazadnje na vsakem štirjaškem metru po eden močan grm krompirja. Ta način pa danes ne velja in je škoda prostora. Priporočila se le v tem slučaju, če je treba kako novo krompirjevo sorto, od katere imamo samo nekaj gomoljev, hitreje razmnožiti. Sicer pa ne, kajti izkušnje uče, da se da na istem prostoru, toraj na enem štirjaškem metru dosti več pridelati, če se krompir razreže in v navadni razdalji posadi, kakor pa, če se sadi cel krompir na tako veliko razdaljo.

Državne modre galice za škropljenje trt proti peronospori ima c. kr. kmetijska družba za Kranjsko v Ljubljani še dovolj v zalogi po 350 K za kilogram ter jo oddaja odslej naprej kranjskim vinogradnikom tudi več, kakor 35 kg za hektar vinograda, toda le s pogojem, da jo smejo porabiti le za svoje vinograde. Nadaljna naročila na modro galico proti takojšnjemu plačilu sprejema c. kr. kmetijska družba v Ljubljani samo še do 15. aprila t. l.

Nove cene za govejo živino. Z ozirom na odlok c. kr. poljedelskega ministerstva z dne 12. marca 1917, izdala je c. kr. deželna vlada v Ljubljani 19. marca 1917 naredbo glede najvišjih cen za klavno govedo. Sto naredbo so bile dosedaj veljavne najvišje cene za klavno govedo nekaj zvišane in sicer tako, da je najvišja cena za prvo kakovost pri volih 3 krone 50 h, za drugo kakovost 3 K, za tretjo 2 K 50 h za kilogram žive teže. Za krave prve kakovosti 3 K 10 h, druge 2 kroni 70 h, tretje 2 K 30 h za kilogram žive teže. Za telice in bike prve kakovosti 3 K 30 h, druge 3 K, tretje 2 K 40 h za kilogram žive teže. Za koščeno živino pa so najvišje cene 1 K 80 h za kilogram žive teže. C. kr. poljedelsko ministerstvo je izdalo tudi natančen predpis, kako se ima kakovost posameznih vrst živine oceniti ter je izreklo v svojem odloku z dne 12. marca t. l., da mora dati živina prve kakovosti najmanj 50% mesa od žive teže. Izrečno pravi ces. kr. poljedelsko ministerstvo, da kakor skušnja uči, sedaj živine prve kakovosti skoro ni več najti ter jo je dobiti le v obratih poljedelskih industrij, to je, pri cukrarnah, pivovarnah itd. Naravnost slučaj pa je, ako se dobi živina prve kakovosti pri navadnih kmečkih gospodarstvih. C. kr. poljedelsko ministerstvo pravi v svojem imenovanem odloku tudi, da se kot živina prve vrste, oziroma kakovosti ne more smatrati razmeroma najboljša živina, ki se najde v deželi, nego, da je treba prvo kakovost absolutno doznati. Kot živino druge kakovosti, smatrati je živino, ki je dobro spitana in zelo mesnata. Kot živino tretje kakovosti, smatrati pa je živino, ki je naravno rejena, čeprav ne posebno debela, vendar pa še mesnata. Kot koščeno živino pa je smatrati vidno skumrano živino, ki se sploh ne more imenovati klavna. To kvalifikacija je izdala c. kr. poljedelsko ministerstvo ter je toraj od ministerstva predpisala. Zgoraj imenovane cene so v smislu imenovanja ministerstva odloka smatrati kot najvišje cene, višje se živina sploh ne sme plačevati ter

V.

Dovršeno je delo odrešenja,
na svetem križu božji Sin visi,
noge, roke so z žebli mu prebodli
iz prsi pa curlja mu draga kri.

Dovršeno je delo odrešenja,
na svetem križu božji Sin visi,
od križa pa beže morilci kruti,
vest grešna v mračne dalje jih podi.

Dovršeno je delo odrešenja,
na svetem križu božji Sin visi,
pod njim stojita Janez in Marija,
pomisli bolečine — človek ti!

VI.

Za goro svetlo solnce se je skrilo,
na Golgoti že gosti mrak leži,
učenca njej zdaj truplo izročita,
da njena sveta volja se zgodi.

Vseh mučenikov Mati in Kraljica
privije ga na prsi z vso močjo
in poljubuje dragocene rane
in poljubuje mrtvo to telo.

In kaj je v svojem srcu občutila,
ko ležal v naročju božji Sin,
o tem molčijo pisma in pa knjige,
o tem molči Kraljica bolečin...

VII.

Za rod človeški Jezus vse je storil:
odprl človeštvu sveto je nebo
in v duši mu prižgal je luč resnice
in vso iz nje pregnal mu je temó.

Njegova najzvestejša dva učenca,
učenca Jožef in pa Nikodem
povijeta naposled ga v tančice
in skrbno položita v grob ga nem.

Umrl je bil, umrl — za rod človeški,
umrl — a on med nami še živi,
ob robu skalnatim za njim žaluje
Marija, mati Sedemžalosti.

Fr. Pavšič

bi bilo to kaznjivo. „Kranjsko dež. mesto za dobavo klavne živine“ pa je v prid živinorejcem na Kranjskem napravilo pri drugi kakovosti, toraj pri res lepi živini še dve stopnji glede cen za to, da pride temveč živine lahko pod drugo kakovost, mesto da bi ostala pod tretjo. Volé druge vrste a) se toraj plačuje po 3 K, druge vrste b) 2 K 75 h; krave druge vrste a) se plačuje po 2 K 70 h, druge vrste b) 2 K 50 h; telice in bike druge vrste a) 2 K 85 h, druge vrste b) 2 K 60 h kilogram žive teže. Kot drugo vrsto a) je smatrati dobro spitano živino, ki da 46 do 48% mesa od žive teže. Kot tako živino je smatrati toraj splošno najboljšo živino, ki se nahaja sedaj pri nas. Živina druge vrste b) je nekoliko lažja, vendar pa dobro rejena in res mesnata. Ostale kvalifikacije seveda ostanejo.

„Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine v Ljubljani.“

Predragi čitatelj, ki prebiraš te vrstice, postoj nekoliko in povej mi odkritosrčno: ali zares ne veš niti za enega naročnika, prijatelja, znanca ali znanko, da bi ga ne mogel pridobiti za naročnika na Dol. Novice? Bodi pravičen in stori še danes svojo domoljubno dolžnost! Dobro delo storiš in mi Ti bomo hvaležni. Prav Tebi še želimo posebej srečne in vesele velikonočne praznike.

Luna igra ta mesec posebno važno vlogo, ker nam določuje Veliko nedeljo. V soboto, 7. aprila, je ob 2. uri 48-8 minut popoldne polna luna; zato mora biti po določbi nicejskega zbora cerkvenega, dne 8. aprila Velika nedelja. Letos se naša Velika noč lepo vjema z judovsko in nas tako bolj živo spominja dogodkov Jezusovega trpljenja. Ravno na naš Veliki petek je letos judovski 14. dan nizana, ko jedó judje zvečer velikonočno jagnje. Tudi tisti dan, ko je Kristus na križu umrl, so jedli judje zvečer svoje velikonočno jagnje, Jezus in apostoli pa so ga jedli en dan prej. Kakor so izračunili, je umrl Jezus na križu 7. aprila, letos je pa Veliki petek 6. aprila. — Pravoslavni kristjanje praznujejo letos Veliko noč en teden pozneje kakor mi.

Bol.

Prijatelju - rezervistu.

I.

Ali je spet zaduhtelo po onih majevih večerih, ki jih ni več, ki jih komaj plašne misli dohitijo? Ali so pomladni vetrovi zašumeli davno znano pesem mladosti, ktere akordi so se že zdavnaj porazgubili, utihnili, zamrli? —

Sedim pri odprtem oknu in mislim nate, prijatelj! Od vseh strani se kradejo v samotno sobo plašne večerne sence, moje edine prijateljice, da uspavajo ranjeno srce v sladke sanje. Od visokih nebes pada mračna tišina vsenaokoli in lega na dušo, kot sladko breme. Zarja za gorami, smehljaj na licih umirajočega, mrak, tišina, molk. —

Prijatelj tam v daljini, povej, ali je bilo vse najino življenje le sen? Kdaj so minili tisti poletni dnevi, ko sva šla med zibajočim se klasjem, pod smejočim solncem vsa zamaknjena v snivajočo naravo. In sredi vsega tega se je vzdignil visoko v zrak škrljanček in vse najine želje ponesel proti nebu in zapel veselo pesem veselja in svobode v utripajočo naravo. — Kam ste odjadrali majski mrakovi? Takrat sva postajala v temnih, šumečih gozdovih, poslušala pesem visokih dreves in v to šumenje vej sva vpletala pesem svojih sanj, pesem upanja in življenja. —

Kje ste ve tajinstvene noči? Stala sva na hribu sredi snivajoče narave in mlade oči so zrle v zvezdno nebo. „Ali jo vidiš tisto svetlo zvezdo, moja vodnica je!“ — Ah, kje ste ve poletne noči s svojim opojnim razkošjem, s tisoči zvezd, katere sva vpletala v mreže svojih želja. — Takrat, dragi, je bila še v najinih sreih

mladost, je bilo še upanje v svetlo bodočnost. Zdaj pa sem sam in v mrak in noč beže moje misli — plašne ptice — do Tebe v neznano tujino...

II.

Bog vedi, kako je prišlo. Kar naenkrat in streznila sva se oba, spoznala sva, da si bova morala seči v roke. Prišel je dan ločitve hitro in tiho in predno sva se zavedla, so minile sladke sanje, so prešli topli večeri, so utihnili opojni glasovi poči... Tistega dne ne pozabim nikoli. Saj je komaj par mesecev in vendar, ali ni že tisoč let, odkar so se pretrgale vezi, ki so vezale najina srca? Sneg je naletaval in ž njim so padali v pozabnost najini spomini. Takrat si prišel k meni po slovo. „Torej se vidiš zadnjič? Veš, Tone, tako mi je pri srcu, kot da trgajo iz mojega srca najdražje; sladke rože, ki so bobotno vzcvetele, bodo izruvali in mesto njih bo zalila ranjeno srce rdeča kri. — Ali se bova takoj ločila? Še enkrat se zatopi v tisto lepo pesem, da bosta najini duši zadnjič zasanjali prostost in mladost!“

Bil je že mrak, kot danes, ko pišem te vrstice in vzel sem knjigo poezij indijskega pesnika Tagore-a. Ta mehka lirika, ti plašni akordi, ti melanholični verzi teh pesmi so naju uspavali za trenotek, da sva pozabila na vse, na vso žalost in bol in zadobila pokoj in tih mir...

„Moram oditi. Sam ostaneš in glej, da me ne pozabiš. Tvoja pot gre v svetlo bodočnost, mlad si še in tvoje srce še ni otrovano. Moja pot pa gre v mrak in noč. Kadar ti bo hudo, pa se spomni na prijatelja, ki je iskal ljubezni in lepote, pa je našel mesto tega sovraštvo in razočaranje...“

Spremil sem ga na kolodvor. Iz noči je pridrdral dolg, vojaški vlak.

„Torej še enkrat Tone, ne pozabi name, akoravno stojiš v vrtincu novega, do sedaj neznanega življenja...“

Rezeg žvižg lokomotive in železni vozovi so se premaknili. —

Ah — vse sladke sanje in obeti, kaj ste drugega, kot dim odhajajočega vlaka...

III.

Zdaj dobivam pismo za pismom. Od tistega dne imam pred seboj človeka, ki je zgrešil svoj cilj; prišel je klic življenja in ali bi se upiral temu silnemu ukazu? Ali zamore kaj slabotna bilka na polju proti prihajajočim valovom orkana? —

Prvo pismo: „... Prijatelj, jaz sanjam o pesmi, ki ne izveni, ki traja v srcu in ogreva, kot solnce. Vidim zlate peroti, ki lete pome in me neso k solncu. Jaz hrepenim po gorkoti in ljubezni in smehljaj se po bodoči sreči...“

Drugo pismo: „... Ali si sanjal kdaj v poletni noči na klopi v parku, ali na kopici sena na travniku? Zvezde se utrinjajo, tebi se zdi, kot da čutiš božji smehljaj v srcu. Da, da, jaz hrepenim po takem smehljaju, moje ustnice so žejne zlate pijače, moje oči hlepe po lepoti. A, kot grozen zinaj hrumi iz daljave črna zloba in hoče uropati mojemu srcu mir. Preko poljane gre temna pesem v snežni zimi, jaz pa sanjam o pesmi, ki je sladka in lepa, kot neskončnost...“

Tretje pismo: „... Veš, tukaj je silno slabo. Strašijo me čudne sanje, moje srce hrepeni po dobroti in pravici, vendar ne eksistirata siroti. Veš kaj je ideja? To je nekaj, kar ni niti v času, ne v prostoru. Ali jaz imam v rokah blisk in grom, z zaničevanjem se bom obrnil od zlobe. — Oblaki, oblaki ponesite me v daljino...“

Da, pisma so žalostna in hudo mi je, ko jih čitam. Opusti ta moreči pesimizem in skušaj živeti preko blata. Zdaj vstaja Velika noč. Glej, da ne bo le vstala Velika noč v naravi, da ne bo le vstajenje Kristusa, temveč, da bo tudi tvoje srce vstalo in zapelo veselo pesem radosti. Tedaj ne bo več tvoja pot „iz mraka v mrak“, ampak pot do Lepote in Resnice.

Tihomir.

Kakšne letine smo imeli v adleški župniji v zadnjih 30. letih.

J. Šušelj.

(Konec.)

L. 1916. Letina je bila, razun vinstva, prav slaba, kakor že veliko let ne, in sicer vsled silne suše, kakršne niso pomnili najstarejši ljudje, in ki je trajala skoraj od spomladi do jeseni, kakor sem popisal v „Dol. Novicah“, št. 44. Strni so bile slabe, posebno še rži. Krme je bilo malo, otave skoraj nič, da so bili nekateri primorani še od te male živine, kar jim je ni vzela vojna uprava, odprodati po kako glavo, ker ne bo polaganja, četudi smo obrnili vso slamo za krmo, namesto da bi delali škopo, kakor tudi vso turšično slamo, kar bomo porabili oboje za rezanico. Krompirja je bilo malo, pa še tega so močno uničevale miši in črvi, po shrambah pa tudi gnije in je črn. Tudi turšice so dobili ljudje prav malo, ker so ji naškodile razun suše, posebno še tudi uši, ki so jo na nekaterih njivah skoraj uničile. Neki posestnik je rekel: Lani smo jo naružili 70 žbanj (škafov), a letos samo 14. Posebno slabo je obrodil tudi fižol, da ljudje večinoma še semena niso dobili. Neki kmet je zatrdil: Posadili smo ga en mernik, a dolili 6 litrov. Tudi korenja in pese ali blitve je bilo malo, nekoliko bolj pa je bila koleraba, ki pa po shrambah močno gnije. Zelja pa so dobili ljudje precej veliko in tudi glave so bile dobro debele. Tudi repe so dobili še nekateri precej dosti. Proso pa je bilo po nekodi lepo, posebno okoli Tribuč, kjer so ga sejali rano, da je ušlo suši, nekateri ga pa niso dobili skoraj nič. Tudi sadje je prav slabo obrodilo. Jabolk ni bilo nič, hrušek malo. Sliv bi pa bilo nekaj, ker so ponekodi dobro kazale, pa so se vsled suše močno osipale, ali pa prisušile na drevju, da jih je le malo ostalo. Precej polni pa so bili orehi, kodar niso v spomladi pozebli. Bili so pa prav dragi, kakor še nikdar, vsaj so jih plačevali trgovci mernik po 36 K. Le škoda, da so lansko zimo mnogo tega drevja posekali in prodali vojni upravi, za kar so dobili ljudje sicer lepe novce, a s tem so si pa tudi uničili vsakoletne dohodke od orehov. Vinska letina pa je bila letos dobra vsled dolgotrajne suše in hude vročine. Trgati so začeli nekateri pri nas, in sicer po „sadežih“, že pred malo mašo, drugi pa po mali maši. 11. septembra so sploh že vsi trgali in sicer zato, ker je bilo začelo grozdje vsled obilnega deževja od 5. do 9. septembra močno gniti. Grozdje je bilo večinoma lepo in zdravo in tudi dobro zrelo po vinogradih, kjer so pravočasno in zadostno škropili in žvepljali. Natrgali so skoraj vsi več od leta 1915, nekateri polovico več. Obrodile so dobro skoraj vse vrste trt, posebno črnina, kraljevina, španiol, rizling. Vino v tem letu je bilo silno drago. Že v jeseni so prodajali vinogradniki mošt na debelo po 1 K 30 h in še dražje, okoli novega leta pa že po 2 kroni in čez, po nekodi pa so ga držali že po 2 K 60 h do 3 K liter.

Razširjajte „Dolenjske Novice“!

Listnica uredništva:

Prečastite župne urade z Dolenjskega prosimo vljudo za podatke o oddanih zvonovih. Veliko jih je že tukaj, še več jih pa manjka. Prosimo! Pride potem vse pa vrsti priobčeno. — Vsem častitim dopisovalcem hvaležno naznanjamo, da pridejo vsi spisi na vrsto, kakor bode dopuščal prostor.

Sprejme se takoj učenec

star 14 do 16 let, ki ima veselje za kolarsko obrt. Prednost ima taki, ki je že bil v poduku. Istotam se sprejme tudi pomočnik. 2-3-2

Anton Sedlar, kolarkstvo s stroji v Kandiji.

HIŠA na prodaj

z vrtom št. 197 na Bregu v Novem mestu. Več se izve ravnotam. 3-3-2

Zahvala.

Ker nam ni mogoče se vsakemu posebej zahvaliti za mnogobrojno tolažilno in ljubeznivo sočutje povodom globoke žalosti nad nenadno smrtjo naše ljubljene in nepozabne sestre

ANITE

izrekamo tem potom prisrčno zahvalo vsem, ki so nam lajšali našo bridko bol. Nadalje izrekamo iskreno zahvalo vsem udeležencem pogreba za častno spremstvo naše drage rajne k zadnjemu počitku, osobito še prečastiti duhovščini, c. in kr. vojaštvu, slav. uradništvu, gospod, gospodom in drugim mestnim prebivalcem, kakor še posebno cenjenim beguncem. Vsem vsem našo najtoplejšo zahvalo!

Rodbina

pl. Gironcoli-Steinbrunn in sorodniki.

RUDOLFOVO, 2. aprila 1917.

Zahvala.

Za dokaze blagodejnega sočutja, ki nam je došlo povodom boleznj in smrti našega ljubljene soproga in očeta, gospoda

Franc Jermana tesarskega mojstra

in za častno spremstvo pri pogrebu ter prečastiti duhovščini iz smihela, izrekamo najprisrčnejšo zahvalo. Osobito se še zahvaljujemo milostlj. g. proštu dr. Seb. Elbertu za daritev sv. maše v blagor duši rajnega, č. gospodu kaplanu Kastelcu za tolažilno previdenje rajnega, g. Jos. Košičku za pomoč in darilo v času bolezni in smrti, g. Fischerjevi in g. Emiliji Lavričevi za preljubeznjivo postrežbo ob času dolge bolezni, g. Agnitschevi za spremstvo in vsem drugim, ki so na kakoršenkoli način hladili našo bolečino. Bog bodi vsem plačnik!

Apolonija Jerman in vsi žalujoči zaostali.

DRSKA, 2. aprila 1916.

Loterijske številke.

Gradec, 28. marca 42 55 52 31 54

Gumi za cepljenje trt

se dobi pri tvrdki

FRANC KENDA

- - Rudolfovo - -

Naročila se sprejemajo samo do 20. aprila.

Otroške obleke za birmance

priporoča v veliki izberi 1-3-2

Jakob Mikolič : v NOvem MESTU :

Išče se v najem

ali tudi na prodaj, mala hiša s primernim vrtom, v mestu ali v bližnji okolici.

Ponudbe na uredništvo „Dolenjskih Novic“.

Kostanjev les

od enega metra dolgosti, 10 cm debelosti naprej, klan ali v deblih, vsake debelosti,

kupi po najvišji ceni tvrdka:

:: J. POGAČNIK ::

Ljubljana, Marije Terezije cesta 13.

Tisk J. Krajec nasl.